

Foto: Ákos KOLLAR

4. - 5. stranica

Baranja 50 – Gala program Plesnog ansambla „Baranja”

Pečuh – Dan državnosti

3. stranica

Kalača – Hrvatski dan

6. stranica

Gradišćansko shodišće

11. stranica

Komentar

Srično „Po staza...”

Proje prvi val Hrvatskih danov, kiritofof, bučurov u našem kraju, vladaju ljetni praznici. Blago onim ki će vrijeda poiskati morje, ki su sad tamo, kot gradišćanski školari na Pagu, ali ki će se nek u naredni tajedni ganuti na Jadran. Samo jedan dan luči gradišćansku garnituru da si konje zapreže, čamac vriže na auto i „letu” doli prema mediteranskim krajinam, prema Domovini, staroj. Ako smim reći, svi mi ki smo silom prilik vezani uz jedno mjesto, zavidno promatramo, kako teču priprave, kako se peglaju narodne nošnje, kako se bliži momenat odlaska. Mladi u ovom projektu putuju iz trih zemalj (Hrvatska, Bosna i Hercegovina i Ugarska) kroz Hrvatsku, Sloveniju, Ugarsku, Austriju, Slovačku i Češku i prva im je štacija Bakar. Tempo ovoga putovanja ne dopušta preveć turističko razgledavanje, jer svaki dan se posjećuje drugo mjesto, svaki dan se nosi misija u ime nas, Gradišćanskih Hrvatov. Naši ambasadori i ovput neće biti samo folkloriški ki lipo znaju tancati i jačiti, što je najatraktivniji dio našega hrvatstva, nego su živi govorniki i gradišćanskoga jezika. Zato će biti u svi kraji, početo od Bakra sve do Mokroga Haja i presenećenja, kako se nek obranila i sačuvala blizu petsto ljet u tudjini hrvatska rič, svist i tradicija. Na putu će „izletnici” upoznati ne samo znamenitosti, hištoriju pojedinih krajev, nego će veljek u predavanji slušati i prebrojavanje činjenic i spojev, koji se vežu za nas Gradišćanske Hrvatve. Bakar, Čavle, Grobnik, Jelenje – prijateljska je baza Gradišćancev i prik Čakavske katedre, a morebit i jače odonda, otkad su gostovali u Koljnofu i cijelom kraju branitelji iz Domovinskoga boja i otkad je humanitarni koncert održan u Koljnofu za bolesnoga sina jednoga branitelja. Lasinje, Zaprešić i Šenkovec opet nisu nepoznata mjesta za naš narod, kad su na tom području njegovana brojna iskrena prijateljstva naših ustanovov, kulturnih društav, ognjogascev, tako će naši poslaniki i tamo biti rado primljeni. Donja Dubrava, Serdahel, Kalištrof, Bajngrob, Šopron, Koljnof to je već dom. Još jedan skok do Požuna i Brna i 16. junija se završava treća kolosalna turneja „Po staza naših starih”. Ufajmo se još jednoč s velikimi doživljaji nazočnih ki će se i ovput vratiti u zdravlju ter preskrajnom veselju. Bar tako se ufamo! Dragi naši misionari, srično „Po staza...”

Tiho

Glasnikov tjedan

Ovih su tjedana 2 400 000 Ft, santovačka škola u HDS-u toku i mnogo-brojni kampovi koji su (su)financirani iz državnoga proračuna putem natječaja za ostvarivanje hrvatskih sadržaja u njima. Ima ih različitih, tuzemnih i u matičnoj domovini, jezičnih i čuvanja običaja, plesnih i tamburaških... u organizaciji civilnih udruga ili političkih organa vlasti hrvatskih sa-

mouprava na mjesnoj, županijskoj i državnoj razini. (Su)financirani su oni putem natječaja Tajništva za civilne, društvene i narodnosne veze Ministarstva ljudskih resursa kroza stavku potpora za održavanje narodnosnih dječjih kampova u kategoriji „hrvatski dječji kampovi” prijedlogom Narodnosnog odbora za dodjelu potpora.

Sveukupno je u 2017. godini iz spomenute stavke za hrvatske dječje kampove dodijeljeno 24 180 000 forinta. Ako sam dobro zbrajala. Za hrvatske dječje kampove, što pretpostavlja (ili bar ja tako pretpostavljam) kako se oni održavaju na hrvatskom jeziku. Za neke sam čula da se tako održavaju, za druge ne, neke je naše uredništvo posjetilo, druge nije. O nekima pišemo o nekima i ne. U neke smo pozvani, u druge ne.

Za „hrvatske dječje kampove” natjecali su se Hrvatska državna samouprava, škole, županijska samouprava, civilne udruge i mjesne samouprave. HDS je dobio

2 400 000 Ft, santovačka škola u HDS-u održavanju također 2 400 000 Ft. 2 400 000 Ft dobila je i Hrvatska samouprava Šomođske županije. Uza spomenutu santovačku školu natjecala se još tek jedna škola, i to koljnofska koja je dobila 800 000 Ft. Natjecatelji mjesne Hrvatske samouprave ukupno su dobili 8 180 000 Ft. Najviše je dobila šikloška Hrvatska samouprava: milijun forinta. Od ostalih samouprava vršendiska je dobila 900 000 Ft, bečehelska 900 000, harkanjska 300 000, udvarska 500 000, čikerijska 300 000, keresturska i kaniška po 700 000, koljnofska 800 000, kašadska 400 000, serdahelska 600 000, pustarska 300 000, mohačka 580 000 Ft.

Sveukupno je u 2017.

godini iz spomenute stavke

za hrvatske dječje

kampove dodijeljeno

24 180 000 forinta.

Od civilnih udruga koje su se natjecale, najviše je dobio KUD Tanac: 1,5 milijuna, Kulturna udruga Podravina 1,3 milijuna, Čitaonica mohačkih Šokaca 1,2 milijuna, Kulturna udruga Vizin 1,1 milijuna, Kulturna udruga Baranja milijun, serdahelsko Sportsko i kulturno društvo 900 000, Kulturno društvo Kerestur 500 000, Udruga Hrvati – Horvátok 400 000, Udruga baranjskih Hrvata 400 000 forinta.

Kampovi su ovih tematskih naslova: narodopisa, prenošenja narodnih vrijednosti, dječji kamp, čitalački materinskoga jezika, narodopisni jezični, čuvanja narodnih običaja, usavršavanja djece, materinskog jezika, kulture i čuvanja običaja, dječje plesne skupine, čuvanja narodnih običaja i glazbe, blago mora, državni kamp materinskoga jezika, čuvanja šokačke narodne baštine, filmski uz čuvanje običaja, tamburaški i čitalački tabor, narodne umjetnosti, talenata, tamburaški i plesni.

Branka Pavić Blažetin

Stručni skup za odgojiteljice, učiteljice i nastavnike pripadnika hrvatske manjine, iseljenika i Hrvata u Bosni i Hercegovini

U organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje u Zagrebu te uz koordinacijski rad Narodnosnog odgojno-pedagoškog središta Prosvjetnog ureda u Splitu, u hotelu Zagreb između 3. i 7. srpnja održava se Stručni skup za odgojiteljice, učiteljice i nastavnike pripadnika hrvatske manjine, iseljenika i Hrvata u Bosni i Hercegovini. Kako saznajemo, iz Mađarske sudjeluje tridesetak učiteljica, nastavnica i odgojiteljica škola u kojima se hrvatski jezik i književnost predaju kao predmet. Radionice po skupinama održat će: Lidija Cvikić (hrvatski jezik), Grozdana Lajić Horvat (dramske aktivnosti), Vesna Budinski (jezične djelatnosti), Luka Petrač (komunikacijske situacije), Goran i Nina Knežević (dječje folklorno stvaralaštvo); predavanja: Ante Nazor, Srećko Listeš, Vlado Šakić, Goran Dodig, a rad na terenu vodit će Joško Belamarić i Tonči Maleš. Svaku će večer biti kulturnoga programa pod vodstvom Ivana Mihoveca, voditelja folkloru i pjevanja.

Obilježen Dan državnosti u Pečuhu

Generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Haluga sa suprugom 29. lipnja priredila je svečanu proslavu Dana državnosti Republike Hrvatske.

Pošto je u sklopu obilježavanja Dana državnosti Republike Hrvatske, 25. lipnja, u pečuškoj crkvi svete Elizabete na hrvatskom jeziku služena misa za domovinu, obilježavanje Dana državnosti i 25. godišnjice mađarskoga priznanja Republike Hrvatske, 29. lipnja, započelo je otvorenjem izložbe OTKRIVANJE SRCA umjetnost i tradicija licitara te predstavljanjem 47. VARAŽDINSKIH BAROKNIH VEČERI, a sve u znaku prijateljske sinergije obrta Blažeković i Varaždinskih baroknih večeri.

Izložbu su otvorili generalni konzul Mađarske u Osijeku Antonio de Blasio i generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Haluga, a Izložbu je predstavila autorica Antonija Blažeković Ranogajec.

47. VARAŽDINSKE BAROKNE VEČERI predstavio je Davor Bobić, ravnatelj Varaždinskih baroknih večeri, a u glazbenom dijelu programa nastupila je mezosopranistica Sofija Cingula, Andrija Maronić na cimbalu, Igor Paro na teorbi i baroknoj gitari, te glumac Zoran Kelava.

Slijedio je svečani prijam koji je okupio brojne uglednike javnog, političkog, kulturnog, znanstvenog i gospodarskog života grada Pečuha, županije, hrvatskih pograničnih županija i Hrvata u Mađarskoj, te županija koje su pod nadležnošću Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu.

Prijam je započeo koncertom mlade pijanistice, učenice Hrvatske gimnazije Miroslava Krležje Bernadete Turul i njezina brata studenta medicine Stjepana Turula koji ju je pratio na klarine-

tu, nakon čega je generalna konzulica Vesna Haluga održala svečani govor u kojem je između ostaloga kazala: „Generalni konzulat Republike Hrvatske u Pečuhu u protekle gotovo tri godine ostvario je niz programa i projekata i nastojao na što bolji način skrbiti o ovdášnjoj hrvatskoj zajednici, ali i promidžbi Republike Hrvatske u kulturnom, znanstvenom i gospodarskom pogledu kao i jačanju veza između dviju država.

Posebno sam ponosna što smo povezali Hrvate iz Mađarske, Slovenije i Vojvodine, što smo matičnoj Domovini kontinuirano predstavljali našu vrijednu zajednicu i tako uspostavili nove veze s hrvatskim institucijama, općinama, gradovima i županijama.

Ponosna sam i na najveći do sada broj projekata u prekograničnoj suradnji Mađarska – Hrvatska te povezivanje poduzetnika s obje strane granice.

Poštovane gospođe i gospodo,

Sve ostvareno obvezuje nas da nastavimo i dalje ukorak s vremenom. Prilagođavati se razvoju i napretku, provoditi nužne

Generalna konzulica Vesna Haluga

Mlada pijanistica Bernadeta Turul i njezin brat Stjepan Turul

Mezosopranistica Sofija Cingula i Igor Paro

reformе, usvajati nova znanja, nove standarde i vrijednosti kako bismo osigurali daljnji napredak i omogućili bolji život budućim generacijama. Moramo stalno gledati u budućnost noseći u sebi sliku svoje prošlosti temeljene na vjeri, obitelji, kulturi i tradiciji koja je kroz povijest čuvala i očuvala hrvatski narod – neka nam i dalje budu putokaz za sve što je pred nama.

U tom smislu i sadašnje mlade naraštaje, one koje su stasali s našom državom, moramo znati naučiti da cijene i ponose se prošlošću svojih predaka, da poštuju težinu naših puta do slobode, da njeguju zahvalnost za ovu današnju Lijepu Našu.“

Branka Pavić Blažetin

„Baranja“ 50

Gala program Plesnog ansambla „Baranja“ u povodu 50. obljetnice utemeljenja

Plesni ansambl „Baranja“ ove godine slavi svoju 50. obljetnicu postojanja. Pola stoljeća podosta je vremena i u čovjekovu životu, a kamoli kod družine koja iz godine u godinu okuplja ljude njegujući ponajprije hrvatski folklor. Nagrađena je nagradom PRO URBE grada Pečuha, noseći time titulu „Vječne izvrsnosti“.

Foto: Ákos KOLLAR

Plesni ansambl „Baranja“ osnovan je 1967. g. na Sveučilištu u Pečuhu od ondašnjih studenata većinom hrvatskog podrijetla i već pedeset godina neprekidno djeluje zahvaljujući aktivnom i privrženom radu njegovih članova te odanosti i iskustvu svih njegovih voditelja. Hrvatski korijeni osnivača uvelike su utjecali na njegov repertoar i na višedesetljetni rad.

Glavni je cilj skupine sakupljanje i njegovanje narodnih plesova, pjesama, običaja i njihovo predstavljanje, te narodnih nošnji, i to na samom početku djelovanja jednako kao i dandanas. Dugi niz godina plesna skupina imala je gotovo osamsto članova, a danas već njihova djeca ili čak unuci zastupaju novi naraštaj „baranjaša“. Ansambl je ponosan na što još i danas sa svim članovima održava vezu, posjećuju njegove nastupe, odnosno plesačnice i

svake godine redovito organizira susret „starih baranjaša“.

Zastupajući Mađarsku, Plesni je ansambl obišao cijelu Europu predstavljajući ljepotu plesove i narodnu glazbu Hrva-

ta iz Mađarske, na mnogobrojnim turnejama i festivalima. Osim hrvatskih plesova, na repertoaru su mu i mađarske koreografije te, zahvaljujući koreografima, čak i razne suvremene tematike.

Jubilarni program sažetak je pedeset godina. Sastavljen je od radova najistaknutijih voditelja i koreografa Plesnog ansambla Baranja: Antuna Kričkovića, Antuna Vidakovića, Józsefa Bognára i Đure Jeranta.

Bez njih slavno ime Ansambla ne bi značilo ono što danas znači, što ga cijela država poznaje samo kao „Baranja“. Na pedesetoj obljetnici plesači predstavljaju razne koreografije postavljene na pozornicu tijekom pet desetljeća, kao što je Bunjevačka svadba, baranjski, podravski i šokački plesovi, virtuozni srpski plesovi, pjesme Vivien Gráf, glazba današnjih i starih baranjaških svirača, prizivanje

duha Don Quijotea i Jenőa Rejtőa, te prisjećaju se svih onih voditelja, plesača i svirača koji danas više nisu među živima. Svemu tome daje poseban sjaj prekrasna narodna nošnja.

Jubilarni program dviju večeri održan je 23. u Zsolnayjevoj četvrti i 24. lipnja u Pečuškome nacionalnom kazalištu. Bio je znakom proteklih 50 godina. Kako kažu organizatori, sjetili su se proteklih pedeset godina: od Bunjevačke svadbe, plesali s baranjskim Šokcima, Bošnjacima, šetali obalom Drave, gledali virtuozne srpske plesove, slušali Vivien Gráf, sadašnje i nekadašnje svirače, divili se narodnoj noš-

nji, prizivali duh Don Quijotea i Jenőa Rejtőa, sjećali se onih voditelja Ansambla, plesača i svirača koji danas nisu među nama.

Bile su to koreografije umjetničkih voditelja i koreografa koji su ostavili neizbrisiv trag u povijesti Ansambla: Antun Kričković, Antun Vidaković, József Bognár i Đuro Jerant. *Branka Pavić Blažetin*

Program „BARANJA“ 50

I. DIO

1. Antun Kričković: Bunjevačka svadba
2. Antun Kričković: Ružičalo
3. József Bognár: Don Quijote
4. József Bognár: U čast Jenőa Rejtőa
5. Stari svirci: Hrvatske melodije
6. Antun Vidaković: Kolo s noževima
7. Antun Vidaković: Srpski plesovi.

II. DIO

8. Đuro Jerant: Plesovi katoljskih Šokaca
9. Pjeva Vivien Gráf
10. Đuro Jerant: Prisički svatovac
11. Antun Vidaković: Baranjski plesovi
12. Zsuzsa Hágen:
U čast Józsefa Bognára
13. Öromzene – Radost glazbe
14. Đuro Jerant: Podravski plesovi.

Hrvatski dan u Kalači

Prisjećanje na biskupa Ivana Antunovića, preporoditelja bačkih Hrvata

U organizaciji gradske Hrvatske samouprave, u nedjelju, 18. lipnja, povodom proslavljanja blagdana Tijelova, u Kalači je priređen već tradicionalni Spomendan biskupa Ivana Antunovića (1815. – 1888.) koji je ostvaren s potporom Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije.

Nakon dočeka gostiju u dvorištu Visoke škole „Pál Tomori” i posjeta Muzeju „Károly Viski”, okupljeni hrvatski vjernici bili su na prigodnome kulturnom programu u kojem su sudjelovali bajski KUD „Bunjevačka zlatna gran” i garski Tamburaški orkestar „Bačka”.

Misno slavlje na hrvatskome jeziku koje je predvodio Mirko Štefković, biskupski tajnik iz Subotice, nakon nekoliko godina ponovno je upriličeno u lijepo obnovljenoj kalačkoj prvostolnici posvećenoj Uznesenju Blažene Djevice Marije. Prije mise bački su Hrvati posjetili kriptu prvostolnice i grob biskupa Astrika, utemeljitelja tisućljetne kalačke biskupije.

– Mojsije govori izabranom narodu: Sjećajte se! Podsjeća Mojsije izabrani narod kako ga Gospodin Bog uči da njeguje pamćenje. I mi, braćo i sestre, njegujemo sjećanja na naše velikane. Na one koji su pridonijeli boljitku, usmjeravanju naše manjinske zajednice, našega naroda. Takav je bio, svakako, i naslovni biskup Ivan Antunović. – reče u ostalo vlč. Mirko Štefković na početku svoje propovijedi. Svojim pjevanjem misno slavlje i ove godine uljepšao je crkveni pjevač-

Ladislav Sabo zahvalio je „Bunjevačkoj zlatnoj grani”.

ki zbor santovačke hrvatske zajednice pod vodstvom kantora Zsolta Siroka.

Nakon mise štovatelji biskupa Antunovića i njegova djela okupili su se ispred nekadašnje kanoničke kurije, danas Doma Istvána Katone. Polaganje vijenaca kod spomen-ploče postav-

Misno slavlje predvodio je vlč. Mirko Štefković (u sredini).

Dio okupljenih prigodom polaganja vijenaca

Kalački Pjevački zbor „Ružice”

ljene u čast biskupu Ivanu Antunoviću uljepšano je pjevanjem kalačkoga Ženskog pjevačkog zbora „Ružice” i sviranjem garskog orkestra „Bačka”. Svojom nazočnošću svečanost su uveličali konzul savjetnik Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Neven Marčić, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac, dopredsjednica Hrvatske državne samouprave Angela Šokac Marković, predsjednik Bačko-kiškunske županijske hrvatske samouprave Joso Šibalin, te zastupnici i predsjednici bačkih mjesnih hrvatskih samouprava.

Spomendan je završen zajedničkom večerom, druženjem i plesačnicom uz garski Orkestar „Bačka”.

Stipan Balatinac

Na katoljskoj Planini, druženje na Duhove

Foto: LUCA IVANKOVIĆ

„Kraljice” su i ove godine pohodile katoljske Hrvate.

U organizaciji katoljske Hrvatske samouprave, na blagdan Duhova, 4. lipnja 2017. godine, priređeno je već uobičajeno gastronomsko natjecanje u podrumima na katoljskoj Planini. Bilo je to jubilarno, deseto okupljanje u organizaciji spomenute Samouprave, koja je ovaj događaj potakla 2007. godine. Svi kuhari, natjecatelji dobili su poklon, a posebnu nagradu pridobila su prva tri mjesta, najbolje pripremljenih jela, koja je ocjenjivalo povjerenstvo, na čelu s rođenim Katoljcem, Zoltanom Kovačem, vlasnikom viljanske Vinske kuće Agancsos koji svake godine sponzorira katoljsko druženje. Od podneva do kasnih noćnih sati svirao je mohački Orkestar Poklade.

Pozivu Hrvatske samouprave sela Katolja, na čelu s predsjednicom Ružicom Ivanković, zastupnicima Katicom Polić Er-

Od podruma do podruma s Orkestrom Poklade

Okupilo se staro i mlado.

dorf i Vinkom Živkovićem, odazvalo se petnaestak vlasnika katoljskih podruma u tamošnjoj Planini. Otvorili su oni svoje podruma, okupili rodbinu i prijatelje, kuhali, družili se i pjevali pa i zaplesali s Orkestrom Poklade koji je od podruma do podruma zabavljao okupljene. Zvečala je katoljska Planina toga dana, a okupilo se dvjestotinjak domaćina i gostiju. Priključili su im se i posebni gosti koji su se okupili u skupini podravskih Hrvata, na čelu s Jozom Solgom. Oni su također kuhali za svoje brojno društvo te ispekli prase. Naime, kako veli Ružica Ivanković, sreli smo se u Vršendi s Petrom Perjašem, koji je i tamo pekao prase u sklopu tamošnje priredbe, pa smo ga zamolili, a i Podravci, na čelu s Jozom Solgom su nam ponudili

kako će nam ga oni ispeći ako nam treba. Mi smo kupili prase, a oni su nam ga ispekli za naše goste koji su toga dana navratili u Planinu, kaže Ružica. Bilo je lijepo, pogodovao nam je i sunčani dan, a posjetio nas je i HDS-ov predsjednik Ivan Guggan. Okupivši i ove godine brojne Katoljce i njihove prijatelje, druženje uz dobro jelo, kapljicu i smijeh te glazbu i pjesmu potrajalo je do kasnih sati. I da ne zaboravimo najvažnije: najbolje su jelo skuhalo Žolt Seremlei i Gabor Ivanković, perkelt od pijetla. Drugo mjesto pripalo je ribljoj juhi koju su skuhalo Zoran Živković i Goran Sabo, a treće mjesto osvojio je ovčji perkelt što ga je skuhao Tomaš Divjak. U kuhanju se natjecalo 12 družina, koja su svoja jela podnijele ocjeni, kaže mi Ružica Ivanković.

Branka Pavić Blažetin

Hrvatska duhovna geografija 3.

Nastanak hrvatske države ukorak prati i utemeljenje benediktinskih samostana, koji postaju prvim žarištima pismenosti. Premda se razvoj narodnoga jezika i pisma neposredno vezuje uz ćirilometodsku baštinu, srednjovjekovna latinština primorskih središta i skriptorija jednako je važna okosnica hrvatske kulture.

Zadar – crkva sv. Krševana

Kršćansko redovništvo na povijesnoj se pozornici pojavljuje u egipatskoj pustinji sredinom 3. stoljeća. Ocem zapadnog redovništva smatra se sveti Benedikt iz Nursije, čiji je redovnički pokret na razmeđu antike i srednjeg vijeka očuvao klasične vrijednosti i položio temelje nove Europe.

Svoju viziju kršćanske zajednice Benedikt je iznio u svome Pravilu, okupljenom oko načela Ora et labora (moli i radi), što je bio golem iskorak i promjena u odnosu na antičko poimanje svijeta. Benedikt posebno cijeni fizički rad, koji je u antici bio prezren i rezerviran za robove, što je utrlo put zapadnoj civilizaciji rada. Pojava benediktinaca u Hrvatskoj podudara se s nastankom države: vrela svjedoče kako je na Trpimirovu dvoru 846./848. boravio benediktinac Gottschalk. Knez Trpimir 852. godine u Rižinicima kod Splita gradi prvi benediktinski samostan u Hrvatskoj, nakon kojeg će uslijediti brojni drugi, smješteni ponajprije na otocima i jadranskoj obali, između Istre i Bara. Iste godine Trpimir je izdao i povelju na latinskom jeziku, koja se smatra prvom hrvatskom pravnom ispravom. Benediktinci su nazočni i u vrijeme kasnijih vladara: za vladavine kneza Branimira (879. – 892.) spominje se ninski opat Teudebert, a u Mutimirovu (892. – 910.) dvoru živio je

samostanski predstojnik Žitalj. Od najranijih vremena nazočne su i benediktinke: samostan sv. Marije u Zadru spominje se već 920. godine. Za dinastije Trpimirovića istaknutu važnost imao je samostan sv. Krševana u Zadru, gdje je djelovao vrlo važan skriptorij, u kojem su se prepisivale i ukrašavale crkvene i svjetovne knjige. Upravo će takve radionice, razasute diljem hrvatskog područja, postati pravim rasadnicima pismenosti. Skriptorij samostana sv. Krševana poznat je po remek-djelima sitnoslikarstva i kaligrafije, poput Časoslova opatice Čike (oko 1070.) ili Evanđelistara opatice Večenegne (11. stoljeće). U jadranskim skriptorijima nje govala se osobita forma latiničkog pisma i inicijala, tzv. beneventana. Osim spomenutog, skriptoriji su djelovali i kao knjižnice i arhivi. Najvrjednije dokumente iz razdoblja narodnih vladara sačuvao je kartular samostana sv. Marije u Zadru. Benediktinci su odigrali aktivnu ulogu u hrvatskome političkom i javnom životu, a do 13. stoljeća i pojave prosjačkih redova samostani su djelovali i kao obrazovna središta za šire narodne mase. Obrazovne djelatnosti obuhvaćale su mladež iz svih društvenih staleža. Uz benediktince se vezuju i važna umjetnička postignuća, prije svega u području knjiške umjetnosti

i crkvene arhitekture, kiparstva, slikarstva i umjetničkog obrta. Benediktinski samostan kao sklop okupljao se oko crkve, oko koje su se nalazile raznovrsne radionice, stambene zgrade i gospodarska zdanja. Benediktinci su u Hrvatskoj ponajprije nositelji romanike, na koju će se poslije nadovezati gotika (povezana s cistercitima, redom reformiranih benediktinaca). Grade se brojne trobrodne, troapsidalne crkve, bogato ukrašene lukovima i reljefima. Romaničko crkveno graditeljstvo u Hrvatskoj svoj je vrhunac doseglo sa zadarskom katedralom sv. Stošije i trogirskom katedralom, ukrašenom čudesnim Radovanovim portalom.

Ivan Tomek

Trenutak za pjesmu

* * *

**strah
da će riječi poletjeti
ravno u znojne zvijezde
nije moj strah
ja se vozim
automobilom u predgrađe
na čaj
koji može prepoloviti podne
dugo mirišu moji automatski prijatelji
gledam djevojke na stanicama
svjetlost ljeta se uspravi i pukne
8 sekunda filma
u kojem pljunem na nešto užareno
pa to onda ispari
sad hodamo zajedno
kroz prazno kino
posuđuješ moje mišiće
i prenosiš svoje zlato dolje
u dubinu
na mjesto bez boje**

Ivica Prtenjača

Na spominak Zoltana Jannyja (1968. – 2017.)

Napis iz Pinčene suzne doline...

U nedilju ujutro, zadnjoj u juniju, čuda Petroviščanov je zbunila društvena mriža, kade je službeno objavljena Tvoja smrt, s tim pak ne samo smrt nego i veliki zgubitak našega sela, cijeloga Gradišća, a prik toga i cijeloga hrvatskoga kruga, što naliže glazbene indust-

rije, prik koje si poznat nastao jur u ranoj mladosti. Jedva smo završili osnovnu školu, Ti si sa svojim pajtaši Andrašom, Bandijem, Tibijem začeo ostvariti vlašće sanje. Napravili ste bend Riva, zabavljajući cijelu krajinu, brojne Hrvate, Nimce i Ugre, štoveć i Amerikanare ljeta dugo sa svojim jačkama i mužikom, svirajući noći i dane, svadbe i bučure, Hrvatske dane i svakarčkove prilike. Niste samo postali zvijezde, nego i pelde, ke su htili sprohadjati dičaki i redom generacije u svi naši seli, ako su imali sluha i talentiranosti. Tebi je mužika bila elementarna potreboća, kot i bubanj, vožnja, dobro društvo, a i velika sanja, BMW Cabrio. Spomenem se, kako si pišice mogao dojeti iz dolnjega kraja do krčme s magnetofonom u ruki, a mi smo te, divičice, ovde pri autobusnoj štaciji čekale, molile i prosile, da samo još jednoč pustiš iz tvojega aparata voljenu melodiju. Takov magnetofon u onu dob bila je rijetka ptica, a ti si bio jur i onda nepozabljiva pojava. Kako su ljeta dalje plovila, u svakom kutu si se znao urizati ljudem u srce. Svi su znali ki je ta Zoltan Janny, Jampi. Vik si imao lipu rič za svakoga, kod tebe se nije moglo zgodati da si nek tako prošao polag koga, ali da nisi popio jedno pivo s nedavno, ali davno vidjenimi pajtaši. Pomagao si svakomu, ako si mogao, u svakoj sferi žitka Petrovoga Sela. Bio si človik od duše i srca. Bio si vjekovječni optimist, živio si po svoji principi, slijedio si svoje korake i nigdar nisi kopirao druge. Sa sviranjem nisi mogao stati, ni onda ne, kad se je Riva razašla. Guslanje je bilo ono nešto, što Ti je način žitka diktiralo. Samo si nekoliko ljet

proveo u pauzi, a potom si s novim elanom začeo bubanj tući u Pinka-bendu. Uživao si u svakoj fešti, kad Ti je volja dopustila i pred mikrofon si stupio, bio si neisušeni izvor šalov, a spolom i središće svakoga društva, kade si se nek obrnuo. Za svoju familiju si stvorio komotni svit, i gustokrat si rekao, nedilja, prez desete maše u vanjskoj crikvi, prez piva i pominkanja s pajtaši u Nazdravlju, a i prez nediljne juhe, ništ nij' vridna. Ove dane, oživile su se tvoje anegdote, tvoje izreke, putuju iz prošlosti, od zubi do zubi. Ali Tvoje srce je stalo... za jednim bogatim športskim danom na igrališću i za jednim večerom provedenim pri svirki Čungama (u kom naravno po jaki geni, guslaju i tvoja kći Ramona i tvoj sin Zoltan). U nedilju, u svitanju, neočekivano, naglo, pri orkanskom vjetru i grmljavini, tvoja duša se je opravila... Ostavljajući u šoku sve selo, a i u suza, ke ne prestaju padati odonda. Ostavljajući i pitanja, na što ne odzvanjaju odgovori, ostavljajući neizmjernu bol i prazninu. I još nešto... Neki strah koji se ne objašnjava, jer s tvojim odlaskom skrsnula je i naša bezbrižna mladost, naša vjera da smo mi, naša generacija, nezaustavljiva, neranjena i nerazdiljiva i da nam je još prerano študirati se o smrti, o zbogomdavanju, o odlasku u vjekovječni dom. Ovo sve, ne bi se smilo ovako zgodati. Ti bi bio morao još lekcije diliti, šalu tirati, starinu batriti, ženu ljubiti i nukiće ljuljati, ki se još gor nisu narodili. Otkucalo Ti je samo 49 ljet... U petak, kad smo svi nimi od muke stali polag tvojega škuroga groba, a petrovski cintir znamda toliko ljudi u žitku gor vidio nije, tvoje tijelo je bilo pokrto petrovskom zemljom uz tvoju jačku „Ako me ostaviš, kad poželiš kraj, i nebo će plakati, izgubit će sjaj...“ Jedan trenutak za drugim su se srca skodob slamala, a tamburaške žice i glasi harmanijov samo su povećali gorku bol. Moremo biti zahvalni da smo bili dilnici tvojega prekratko-ga zemaljskoga putovanja i batrimo se da nisi ni za čim žalio, rastao si se od ovoga svita uprav tako, kako si uvijek kanio. Danas već znamo, samo zavolj toga da dalje sjajiš u dalekom kraljevstvu Boga Svemogućega. Počivaj i sanjaj mirno, legenda Gradišća!

Na Petrovu, u Petrovom Selu
Timea Horvat

Bogatstvo...

Jedna od veselih slikov sa sambotelskoga Hrvatskoga bala 2015. ljeta

Oproštajna svečanost HOŠIG-ovih osmaša

U predvorju budimpeštanske Hrvatske škole 14. lipnja priređena je uobičajena svečanost opraštanja osmoga razreda. Od škole su se opraštali: Szofi Balázs, Bálint Bencsok, Gergely Bús, Edvin Cocaj, Flora Fowkes, Estela Horvat, Márk Németh, Ivona Perušić, Tin Tibor Péntek, Flóra Pissinger, Simon Balázs Plóderer, Emre Sancaktar, Milena Maja Šindik, Dénes Szabados, Maja Jázmin Tóth i Botond Vidák.

Osmasi u društvu razrednice Marijane Jakošević

„Ne idite tamo gdje bi vas put / mogao odvesti, idite tamo gdje / puta još nema, i ostavite iza / sebe trag.“ misli su to Ralpa Walda Eemrsona koja su kitila pozivnicu osmaša. Nakon mimohoda po učionicama svečari su se duž stubišta spustili u predvorje gdje je započeo prigodni program, koji su zajednički osmislile njihova razrednica Marijana Jakošević i razrednica sedmog razreda Andreja Balint. Uime mlađega naraštaja oproštajni govor na mađarskome čitala je Sofija Foltin, na hrvatskome jeziku Damir Halilović. On se prisjetio zajedničkih putovanja, izleta kao što su Škola u prirodi u Crikvenici, kada su pohađali treći i četvrti razred, izleta u Novi Vinodolski gdje su se već sprijatelji, športskih utakmica, natjecanja, šala i smijeha, u sreći provedenih zajedničkih trenutaka, te im je poželio obilje uspjeha i da nikada ne zaborave osnovnoškolske dane. Potom je pjesmu „Ballagás“ kazivao Zétény Sziva. Uime svečara opraštali su se Gergely Bús na mađarskome, a Milena Maja Šindik na hrvatskome jeziku. „Došlo je vrijeme o kojem smo mislili da nikada neće doći, a ipak je došlo. Vrijeme kada napuštamo jedan drugoga i rastajemo se. Doba kada se naši putevi razdvajaju i započinjemo jednu novu avanturu. Jedno mi se oko smije, budući da se podižemo na novi stupanj zrelosti, a drugo plače jer se rastajemo. Sad se svi mi osjeća-

Veže se generacijska vrpca na školsku zastavu.

mo uzbuđeno, a i nervozno. Pitamo se hoćemo li imati takav gimnazijski život kao što smo zamislili, s mnogo događaja, prijatelja i lijepih uspomena“, govorila je Maja. Stihove Zlatka Zvrka „Tvoja staza“ interpretirala je Flora Fowkes, a Flóra Pissinger čitala je pjesmu mađarske spisateljice Zsuzse Solymos „Kérlek“, koju je ona napisala za ovu prigodu. Nakon prikaza fotografija o učenicima osmoga razreda uslijedio je prigodni govor ravnateljice škole Ane Gojtan. „U sljedećim godinama mnogo će se oblikovati vaša osobnost, postat ćete svjesniji, odlučniji ljudi koji će biti sposobni postaviti sebi ciljeve i ostvariti ih. (...) Od gimnazijalca već svatko očekuje odgovornost poradi povećanja svog znanja, da se s većom odgovornošću prima novih, inovativnih zadataka u školi. Da osjeća odgovornost prema svojoj obitelji i prema svojoj zajednici. Ovo drugo u našoj školi znači da njegovanje hrvatskoga jezika, poznavanje hrvatske kulture i običaja, pojačanje hrvatskog identiteta nije samo nama, nastavnicima odgovornost“ – reče među ostalim ravnateljica Gojtan. Nakon vezivanja generacijske vrpce na školsku zastavu, svečari su se zajedničkim plesom opraštali od osnovne škole. Izuzev Flore Fowkes, Ivone Perušić i Tina Pénteka svi nastavljaju svoju srednjoškolsku naobrazbu u HOŠIG-u.

Čestitamo osmašima te im želimo mnogo uspjeha i zadovoljstva u životu!

Kristina Goher

Scena iz zajedničkoga plesa

Gradišćansko shodišće u Hrvatski Jandrof

U organizaciji Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, s autobusi, mikrobusi, neki na auti su krenuli na skupno shodišće k Putujućoj Celjanskoj Mariji, 27. majuša, u subotu, u Hrvatski Jandrof, u Slovačku. U Bizonji, na prvoj štaciji, okupili su se pišaki. Farnik Jožef Drobilić, rodnom iz Bizonje, je pozdravio i informirao hodočasnike o bizonjskoj sadašnjici u mjesnoj crkvi. Potom su se oko sedamdesetimi ganuli na pišačenje od šesnaest kilometarova u Hrvatski Jandrof. Drugi vjernici imali su mogućnost upoznati znamenitosti Požona, glavnoga grada Slovačke, a zatim su se skupljali ljudi pred kulturnim domom u Hrvatskom Jandrofu. Ovo naselje je dio grada Požona i nalazi se na trokutu trih država: Austrije, Ugarske i Slovačke. Hodočasnici iz Bizonje, Hrvatske Kemlje, Hrvatskoga Židana, Plajgora, Koljnofa, Prisike, Unde, Petrovoga Sela, Gornjega Četara, Hrvatskih Šic, Narde, Sambotela, Kisega, Čeprega i Staroga Grada s križi i zastavama, s

jačenjem i molitvom su u povorki krenuli u mjesnu crkvu svetoga Mikule. Domaći farnik Jozef Kemp po hrvatski i ugarski je pozdravio vjernike, posebno pišake ki su svoj trud i žrtvu položili pred oltar Blažene Divice Marije. Glavni celebrant je bio Štefan Dumović, gdo je pri prodiki stavio naglasak na važnost i poštovanje Majke Božje. Dr. Jive Šmatović, kanonik iz Jure, povidao je o fatimskom skazanju Blažene Divice Marije. Mašu je muzički oblikovao Balaž Orban, kantor iz Prisike. Na kraju svete maše predsjednik Društva, Vince

Hergović se je zahvalio svim pomagačem i diozimateljem na ovom vjerskom susretu. Oko crkve po ulica išla je potom povorka vjernikov iz Ugarske, na čelu sa štatuum Putujuće Celjanske Marije, ka do augustuša boravi još med Hrvati u Slovačkoj. Daleko se je čula i jačka Prečudna Divica... Po prošeciji na litaniju su se još jedno skupili vjerniki da na kraju s pjesmom Zdrava Diva... i ugarskom jačkom Boldogasszony anyánk se završi ovo mašno slavlje. „Ovim slavljem željimo iskazati svoju ljudsku i kršćansku zahvalnost nebeskoj Majki, ka je kroz stoljeća značajno uticala na zadržanje i oblikovanje našega identiteta. Prik nje se učvrsti naša vjera i prik njegovoga sina, Jezuša Kristuša, Gospodina našega“, rekao je Jozef Kemp pri svojem zbogomdavanju. Blizu tristo i pedeset vjernikov je bilo primljeno na agape u mjesnom kulturnom domu, kade je radost zavladala u međusobnom razgovoru.

Marija Fülöp-Huljev

Petroviski Klub penzionerov na izletu u Sloveniji

Čudakrat človik gor si zamisliti ne more, kakove vridnosti drimlju ne daleko od nas, u čistoj blizini. Tako smo mi svi bili, ki smo se odazvali pozivu petroviskoga Kluba penzionerov da napravi mo jednodnevni izlet u Sloveniju, u ti kraj polig hatara, kade vekšinom živu Ugri. Pod peljanjem Marijane Henić, dirigentice Kluba, tako se je otpravilo 36 peršonov (člani Kluba i malo mladji kim se činio zanimljivim program ovoga putovanja), 2. junija, u subotu, u Lendavu i okolicu. Manje od jedne ure vožnje, prva štacija nam je bila u Lendavi/Lendva vidikovac Vinarium, otkud se pogled zna otploviti prik trih država. U drugom koraku smo stali jur u varošu pri crikvi sv. Katarine, kade počivaju ženske članice obitelji Eszterházy, a pred crikvom je postavljen spomenik

sv. Štefana. Fabrika parapla pod imenom „Hungaria“, osnovana je 1904. ljeta u Dolnjoj Lendavi u Horthyjevoj ulici, danas je i to hištorija, kako i mašini, kot i razne fele parapla i dokumenti koji dilu prostoriju s originalnim namješćajem jedne apoteke. Zgrada kazališća je djelo ugarskoga jako poznatoga arhitekta Imrija Makovecza, dost je samo pogled hititi na vanjsku konstrukciju hiže, veljek se prepoznaju značajni elementi njegove arhitekture. U lugu polag maloga sela Radmožanci/Radamos se najde hodočasno mjesto. Kako legenda kaže, 1947. ljeta na dan sv. Vida, 15. junija, ugarskomu pastiru Józsefu Füleju se je prikazala Majka Božja. Ta vist se je brzo proširila pak svi su dohajali iz cijele okolice da doživu čudo, a tadašnja vlast svim tim hodočasnikom je sudila prisilnim djelom. Suprot toga ljudi su u vekši nevolja uprav zato poiskali Marijino drivo i pomolili se ter nosili dare da se uslišu njeve molitve. Tako je to bilo prlje, a i danas, ali da je nešto moćnoga i mističnoga na tom mjestu, to smo i mi, petroviski hodočasniki, ćutili ki smo ne samo molili nego i jačili po hrvatski kot i po ugarski. Park orhidejov u Dobrovniku/Dobronak je napunio našu dušu lipotom, jer ne samo duha nego i prizor egzotičnih biljkov vridili su pot i ćuti neizdržljive vrućine. U Dobronaku uz Bukovinsko jezero smo se ofriščali u šetnji i u parku energije, kade je tribi samo sjesti na klupčice i sve naše tjelovne boli minu u olakšanju. Polag kapelice sv. Vida čisti je izvor za vodu, ka navodno i vrači. Otpodne, u peti smo zašli na seosko vlasništvo hižne družice Hančik (Edite i Jožefa), kade smo pogoščeni takovom večerom, vinokušanjem kot u sanji i cijelo vrime smo bili okruženi s takovom gostoljubivošću da smo većimi izjavili, simo ćemo se sigurno vratiti.

Tiho

Bez granica

Natječaj „Mađari u domovini i izvan nje“ 24. – 26. svibnja 2017.

1. dan: Povijesni spomenici (Šeljin – Grubišno Polje – Zagreb)

Okupljanje ispred školske zgrade, oproštaj od roditelja, ukrcavanje u autobus... eto, tako je započeo trodnevni izlet. 24. svibnja ujutro u osam sati učenici 7.a i 7.b razreda šeljinske osnovne škole te naši nastavnici krenuli smo u Hrvatsku. Drage volje i s iščekivanjem smo krenuli na put, koji nas je vodio preko graničnoga prijelaza Barča – Terezino Polje. Prva naša postaja bila je u Grubišnom Polju, gdje su nas učenici naše zbraćimljene škole dočekali s prigodnim programom, pjesmom, plesom i kratkim prizorom iz pripovijetke Štrumfovi, na mađarskom jeziku. Djeca i odrasli izvanredno ljubazno su nas primili i ugostili sendvičima, pizzom i sokovima. Slijedilo je druženje uz glazbu i ples. Malo smo se odmorili, pa smo se usmjerili prema Zagrebu. U glavnome gradu najprije smo se smjestili u omladinskom hostelu u središtu grada. Zatim smo svi zajedno krenuli na razgledanje grada. Pogledali smo najistaknutije znamenitosti grada Zagreba: kip bana Josipa Jelačića na istoimenom trgu; Manduševac, poznati vodoskok na glavnome trgu; katedralu, tamošnju glagoljicu, kip Blažene Djevice Marije s četiri anđela, crkvu sv. Marka na istoimenom trgu (na njezinu je krovu grb grada Zagreba od Zsolnayjevih keramičkih pločica), Kamenita vrata, kulu Lotrščak...

Pogledali smo mnogo toga, pa smo i ogladnjeli. U blizini hostela u jednom restoranu čekala nas je ukusna večera (goveđa juha, govedina s umakom i pireom od krumpira, zelena salata s maslinovim uljem). Nakon večere dobrovoljci su mogli još jednom prošetati gradom.

2. dan: Zemljopisne i prirodne vrijednosti (Zagreb – Skrad – Rijeka)

Buđenje. Kakvo buđenje? Iskreno rečeno, nismo ni spavali! Nakon doručka opet smo krenuli na put. Sljedeća naša postaja bio je Skrad, izletišta Zeleni vir i Vražji prolaz. Pogledali smo predivnu i netaknutu prirodu ovoga kraja, divili smo se velikom vodo-

Skrad, izletišta Zeleni vir i Vražji prolaz

padu, špilji, manjim slapovima. Bila je to poduža i uzbudljiva tura za sve nas. Pješačili smo stazama, kadšto i mokrim, blatnim putevima sve dok nismo stigli do Vražjega prolaza. To je bio prvi izazov, 800 metara dugačak uzak kanjon. Put nas je vodio po jako mnogo stuba i preko uskih mostova načinjenih od dasaka. Podršku nam je pružao samo konopac pokraj stuba. Katkad smo se morali i penjati preko srušenih stabala. Ovaj žestoki sport trajao je otprilike četiri sata (18 – 20 kilometara). Bili smo već jako iscrpljeni, jedva smo čekali da stignemo do autobusa! Krenuli smo u Rijeku. Smještaj i večera u omladinskom hostelu u središtu grada, naravno, s pogledom na more. Od predivnog ugođaja i odlične večere potpuno smo se okrijepili. Večernja šetnja ni ovaj put nije izostala. Šetali smo gradom i lukom, vidjeli raskošne jahte i teretne brodove. Na svu sreću pekarnice rade dosta dugo, pa smo imali prilike jesti burek s raznim nadjevima!

3. dan: Dan mađarske kulture u Hrvatskoj (Rijeka – Bakar – Grbavac)

Nakon doručka bilo je polaganje vijenca kod spomen-ploče bivšega mađarskog ministra Gábora Barossa. On je poznat po tome što se izgradnja željezničke pruge (čak do Rijeke) veže za njegovo ime. U susjedstvu Rijeke nalazi se gradić Bakar, smješten je u Bakarskom zaljevu, dugačkom 4,5 kilometra. Za vrijeme Austro-Ugarske Monarhije Bakar je bio najznamenitije пристаниšte u Hrvatskoj. Tu smo malo umočili noge u more, a našla se i pokolja školjka.

Zadnja postaja našeg izleta bila je Udruha Mađara u Grbavcu. Domaćini su nas u svojoj tradicionalnoj kući dočekali s mađarskim programom, ukusnom večerom i kolačima. Otpjevali smo zajedno nekoliko podravskih pjesama, a zatim krenuli kući. Oko 22.30 stigli smo u Šeljin gdje su nas već čekali naši roditelji.

Ovaj će izlet zasigurno ostati u našem trajnom sjećanju. Bilo nam je jako lijepo i nezaboravno.

Valerija Horvat Kovačević

Ispred zagrebačke katedrale

Mala stranica

More, sunce i dobro društvo – drugo i ne treba

Mjestance Vlačići na otoku Pagu za nas, hrvatsku djecu iz Mađarske, znači vrlo mnogo, tu ljetuje već godinama mnoštvo djece iz naših hrvatskih škola, međutim ja sam bila prvi put u tome naselju kao sudionica srednjoškolskog kampa Hrvatske državne samouprave. U tom selcu nalazi se Kulturno-prosvjetni centar i odmaralište Hrvata u Mađarskoj. Mi, koji smo išli u taj kamp, čak smo mogli izostati s nastave zadnjih dana školske godine jer je kamp počeo 11., a trajao do 18. lipnja. U Pansionu „Zavičaj“ čekali su nas srdačno nakon dugog putovanja, jer budimpeštanski učenici putovali su umalo 14 sati. Mi iz Pomurja ukrkali smo se u Barči. Uvečer, kada smo stigli, već nismo imali snage nizašta, nego da se smjestimo i fino navečeramo. Hvala bogu, drugi dan nije trebalo rano ustati, doručak je bio obilan i nakon toga su slijedila razna zanimanja: kviz, komunikacijske igre, podjela u skupine, izradba plakata i slično. Naša družina, u kojoj smo bile nas tri: Bogi, Mirela i ja, zvala se DAGLES. Trebali smo nacrtati i obojiti svoju zastavu, izmisliti neku krilaticu za skupinu. Naravno, jedva smo čekali da možemo na kupanje. U Vlačićima plaža je izvrsna, no dječaci bili su pomalo bezobrazni, čim smo ušle u vodu, uronili su nam glavu. Poslije smo se trebale brinuti za svoje frizure. Taj dan uvečer posjetili smo grad Pag, gdje smo prošetali, kupili suvenire. Sljedećeg dana raspored je bio sličan. Poseban doživljaj bio je izlet u Nacionalni park Krka, vozili smo se brodom do otočića Visovca, gdje se nalazi samostan. Zatim smo se šetali u parku, neki su se čak i kupali. Moja prijateljica kupila je razglednice za svoju baku. Skoknuli smo i u Šibenik, gdje smo imali slobodno vrijeme da prošetamo i da kupimo suvenire. Sa curama smo sjele u kafić, jele sladoled i udisale slani morski zrak. Sljedeći dan Branka Pavić Blažetin, glavna urednica, održala je predavanje o Hrvatskome glasniku i o medijskim platformama Medijskog centra Croatica. Tako smo поближе upoznali rad naših medija. Jednako kao i drugih dana, popodne smo se kupali. Nova saznanja o Hrvatima u Mađarskoj mogli smo čuti na predavanju profesora Stjepana Blažetina, malo smo ponovili svo-

S prijateljicama

Odmaralište „Zavičaj“

je znanje iz narodopisa, a i čuli neke zanimljivosti. Tog smo dana posjetili Zadar. Dakako, nije mogao izostati ni Trgovački centar Supernova, jer moja prijateljica obožava haljine i toliko je moljaka profesora da stanemo tamo da on nije mogao odoljeti. Nakon kupnje kupali smo se na plaži Hotela Kolovare. Nama iz Serdahela već je bilo poznato jer kada naša škola ide u Zadar, uvijek se tamo kupamo. U središtu grada kupili smo suvenire i pogledali znamenitosti grada Zadra, šetali smo na obali mora. Nažalost, nismo imali mnogo slobodnoga vremena u Zadru, ali ipak smo mogli kupiti što nam je trebalo. Uvečer kada smo stigli u odmaralište, neki su išli na noćno kupanje s profesorom, ali mi cure toliko

smo bile umorne da smo pošle na spavanje. U subotu igrali smo igrice, kviz, trebali smo sastaviti neku priču koja je sadržala šest riječi: japanke, Thalesova teza, rotacija, curi voda, svejedno, životinja. Naša je skupina izmislila priču o nekom matematičaru koji ima unuka, i uvijek mu priča o Thalesovoj tezi, a unuka mrzi matematiku i ne pazi na djeda. Morali smo to i odigrati. Nakon odmora, popodne smo išli na plažu, uvečer smo imali diskač, a u nedjelju otputovali kući. Vrijeme je jako brzo prošlo jer dobro smo se slagali s ekipom. Kamp je bio fantastičan. Hvala profesorici, svim profesorima i Hrvatskoj samoupravi Zalske županije (koja nam je financirala kamp) na prekrasnom doživljaju. ☺

Seki – Bernadeta Turul

Jedanaesti Pomurski piknik

U organizaciji Hrvatske samouprave grada Letinje, krajem svibnja priređen je Pomurski piknik na kojem su se sastale hrvatske zajednice pomurskih mjesta, odnosno raznih civilnih udruga. Cilj je Piknika druženje, međusobno približavanje organizacija, civilnoga stanovništva uz hrvatski kulturni sadržaj.

Priredba Pomurski piknik lani je proslavila desetu obljetnicu i tradicija se nastavlja, rekla je Marija Đuric, predsjednica letinjske Hrvatske samouprave pošto je pozdravila okupljene.

– *Prema našem iskustvu ova priredba je potrebna, uvijek se okupi mnoštvo ljudi, rado kuhaju, a uz kuhanje se uvijek i razgovara, pijucka se vino. Često u takvim prilikama riješe se i napeti odnosi između raznih partnera. Nevezani razgovori često donose i nove mogućnosti, novu suradnju.* – rekla je Marija Đuric.

Na Pikniku je devet družina kuhalo u kotlićima razne gulaše, a za njih je meso osigurala Hrvatska samouprava. Neki su se odlučili za gulaš s grahom, drugi s krumpirom, treći s trgancima, svi

Kuhaju letinjski Hrvati.

Polaznici letinjskoga Dječjeg vrtića

su bili podjednako ukusni. Pomurski je Piknik bio prigoda i za predstavljanje hrvatske skupine letinjskoga Dječjeg vrtića pod vodstvom odgojiteljice Katice Salai. Djeca su prikazala hrvatske dječje igre i plesove, na radost svojih roditelja. Održavanje hrvatskih zanimanja potpomaže Hrvatski kulturno-prosvjetni zavod „Stipan Blažetin“. Prema riječima odgojiteljice Salai, roditelji se raduju, što je u vrtiću omogućeno podučavanje hrvatskoga jezika, čak i oni koji nemaju nikakvo hrvatsko podrijetlo, naime načisto su s time da se nalaze na hrvatsko-mađarskoj granici i da je uvijek dobro znati jezik susjeda. *beta*

Na Plitvičkim jezerima

Zahvaljujući materijalnoj potpori Hrvatske samouprave Zalske županije, 40 učenika viših razreda serdahelske Osnovne škole Katarine Zrinski potkraj školske godine posjetili su Plitvička jezera, jedan od najljepših nacionalnih parkova u Hrvatskoj. Županijska samouprava željela je time nagraditi učenike koji su odlični u učenju hrvatskoga jezika i aktivni na hrvatskome kulturnom polju. *beta*

Snimka Žužane Tišler: Serdahelska djeca kod najvećega slapa

Nogometno natjecanje reprezentacija hrvatskih nacionalnih manjina

Drugo mjesto osvojila reprezentacija Hrvata iz Mađarske

Od 24. do 25. lipnja održano je 5. europsko nogometno natjecanje reprezentacija hrvatskih nacionalnih manjina u organizaciji Hrvatskoga nogometnog saveza.

Turnir se odigravao u Sv. Martinu na Muri. U Skupini A natjecali su se Srbija, Slovačka i Slovenija, a u Skupini B snage su odmjerili Austrija, Rumunjska i Mađarska. Ukupno šest reprezentacija.

Utakmice grupne faze bile su na rasporedu 24. lipnja, a dan je zaključen svečanom večerom za sve reprezentacije i uzvanike.

Dana 25. lipnja na rasporedu su bile: utakmica za peto mjesto, utakmica za treće mjesto, te završna utakmica u 11 sati.

Nakon završnice slijedila je dodjela nagrada najboljim momčadima i pojedincima te svečano zatvaranje prvenstva.

Trijumfom Srbije zaključeno je 5. europsko nogometno natjecanje reprezentacija hrvatskih nacionalnih manjina. Srbija je završnom pobjedom nad Mađarskom (6 : 0) osvojila natjecanje.

U utakmici za treće mjesto Austrija je svladala Sloveniju 1 : 0, a peto mjesto osvojila je Slovačka pobjedom 3 : 0 nad Rumunjskom.

Za najboljeg igrača proglašen je Luka Sili iz Srbije, nagradu za najboljeg vratara primio je njegov suigrač Stefan Lebović, a i najbolji strijelac dolazi iz iste momčadi – Igor Vidović, autor četiriju pogodaka na turniru. Priznanje za poštenu igru (fair play) pripalo je Rumunjskoj.

Kapetanreprezentacije Hrvata u Mađarskoj je Zsolt Kalmar, a trener ujedno i igrač Nikola Ištoković. Naša reprezentacija ostvarila je veliki uspjeh. Drugim mjestom ponovila je uspjeh od prije četiri godine. Napomenimo kako je potpredsjednik Vjeća nacionalnih manjina pri HNS već godinama Ivan Gugan. On nam kazuje kako je naša momčad izuzetno kvalitetna, a reprezentacija Hrvata iz Srbije zaslužno osvojila prvo mjesto. Reprezentacija Hrvata iz Mađarske prvenstvu je sudjelovala uz sponzorstvo Hrvatske državen samouprave. Dečki napominju kako je i ovaj put organizacija bila na zavidnoj razini, svi sudionici su osjećali da su dobrodošli u matici, a Hrvatski nogometni savez bio je izvrstan domaćin. Naši dečki pokazali su zavidnu razinu nogometne igre. talenat i angažiranost što je rezultiralo i postignutim drugim mjestom.

Izvor: web portal Hrvatskoga nogometnog saveza / MCC

Drvljanci

Crkveni god za blagdan Presvetog Srca Isusova

Redoviti crkveni god (bučura) povodom blagdana Presvetog Srca Isusova i ove je godine održan u Drvljancima. Služena je sveta misa koju je predvodio velečasni Gabrijel Barić rodom iz Martinaca, uz koncelebraciju brojnih svećenika, martinačkog župnika Iliju Čuzdija, domaćina vjerskog društva, Augustina Darnaija, Joze Egrija te Imre Horvátha. Svetu misu svirala je Ančka Gujaš, martinačka kantorka. Kako nas je obavijestio križevački načelnik Zsolt Cserdi, nakon okupljanja u martinačkoj crkvi, vjernici su se primjerenom običaju uputili pješice prema Drvljancima, dravskim nasipom, kako bi u 11 sati pribivali misnomu slavlju. *Branka Pavić Blažetin*

Foto: AVOS KOLLAR

Zbogom, vrtiću dragi!

Foto: LASLO OSTROŠIĆ

Došlo vrijeme da se rastajemo... mogli su jačiti mališani samobotelske čuvarnice 2. junija, u petak otpodne, kad se je za jednim ljetom deset dice lučilo od odgojiteljic Elizabete Penzeš-Deli i Sabine Tengelić, a isto tako i od predškolskoga časa. Od septembra će neki začeti 1. razred u istoj zgradi, tako da je to odvajanje, moremo reći, samo privremeno zbogomdavanje.

BIRJAN

U organizaciji Hrvatske samouprave toga sela, 8. srpnja održava se VII. Hrvatski dan u Birjanu. Nakon dočeka gostiju u domu kulture, s početkom u 16 sati slijedi sveta misa na hrvatskom jeziku u mjesnoj crkvi. Potom se sudionici dana s glazbenom povorkom upućuju ulicama sela, nakon čega na otvorenoj pozornici pokraj crkve slijedi zabavni program. U njemu sudjeluju: salantski KUD „Marica“, pečuški Orkestar „Vizin“, salantski Orkestar „Marica“, Ženski pjevački zbor „August Šenoa“, Hrvatska folklorna grupa, i Dječja folklorna skupina iz Birjana. Nakon zajedničke večere slijedi Hrvatski bal uz Orkestar „Juice team“.

U petak krene „Po staza naših starih“

Kako nas je obavistio dr. Franjo Pajrić, peljač treće gradišćanske karavane „Po staza naših starih“, ka se gane na put ovoga petka iz Koljnofa i 16. julija domom se vraća, 27. junija su uspjeli staviti čamac Argonauta na Niuzaljskom jezeru. Kako nam piše, to je danas i povijesna slika jer rozgom pokrivene hiže jedan dan kasnije su izgorile. „Eto opet nešto nezaboravno vezano za naše putovanje, no ovoga puta to nije baš pozitivno. No čamac je funkcionirao besprijekorno i bit će prilika pustiti ga na druge vode“, najavio je dirigent putovanja, komu, kako i cijeloj ekipi mladih, željimo sričan put!

Ljetni kamp u serdahelskoj školi

Družina pod imenom „Lisica“

Serdahelska Osnovna škola „Katarina Zrinski“, kao što se uobičajilo, krajem školske godine ustrojila je ljetni tabor u kojem je nudila razne aktivnosti za svoje učenike. U taboru su učenici imali razne aktivnosti od upoznavanja svoga kraja, preko športskih igara do izleta u Prisiku, gdje su posjetili Muzej sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj. Izlet je potpomognuo Hrvatski kulturno-prosvjetni zavod „Stipan Blažetin“.

Bajske „kraljice“

Kulturno-umjetničko društvo „Bunjevačka zlatna grana“ već godina ma njeguje hrvatski običaj kraljice. Kao što je uobičajeno, na Duhovski se ponedjeljak okupljaju djevojke u bijeloj nošnji i tako prolaze ulicama i posjećuju hrvatske obitelji. U sredini ide „kraljica“. Tako je bilo i ove godine: što nam svjedoči skupina bajskih djevojaka na slici, koju nam je poslala predsjednica KUD-a Ildika Kubatov Filaković.

BAJA

U tome podunavskom gradiću od 6. do 9. lipnja održava se XXII. fišijada, kulturno-gastronomska priredba na kojoj se riba kuha u više od dvije tisuće kotlića, a okuplja više desetaka tisuća sudionika i posjetitelja sa svih strana. Svečano paljenje vatre ispod kotlića bit će u subotu, 8. lipnja, u 18 sati na pozornici ispred Gradske kuće na središnjem Trgu Presvetoga Trojstva. Istodobno počinje i folklorni program u okviru smotre folklor Gornje Bačke. Povorka folkloriša kreće od Bačke palače kulture preko Eötvöseve ulice do pozornice ispred Gradske kuće. Slijedi gala program sudionika, među kojima će biti KUD-ovi „Bunjevačka zlatna grana“ i „Veseli Santovčani“. U nastavku slijedi niz koncerata omiljenih pop-pjevača i orkestara. I ove će godine na Fišijadi sudjelovati i gosti iz prijateljskih gradova Labina, Biograda na Moru i Požege. Na prostoru ispred hotela Dunav okupit će se i redoviti gosti iz Osijeka, a za dobro raspoloženje pobrinut će se TS „Ravnica“.

BARANJA

Udruga baranjskih Hrvata srdačno Vas poziva na županijsko natjecanje u ribolovu, koje će se održati u subotu, 8. srpnja, na mišljenjskome srednjem jezeru. Na natjecanje se očekuju prijave do 1. srpnja na e-adresi baranyaihorvatok@gmail.com ili na telefonu 06 20 398 0514. Okupljanje ribiča je ujutro u pola šest. Istoga dana kod tog jezera od 10.30 bit će sjednica članstva udruge. Budući da već znamo rezultate natječaja, tema je programi za ovu godinu. Članarina se može uplatiti na licu mjesta. Za samouprave ćemo dati račun također na licu mjesta. Nakon proglašenja rezultata slijedi zajednički ručak natjecatelja i članova udruge.